

۱۹۳۵ آغستوس

برنجی جلد

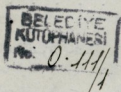
تورکيات مجموعى

استانبول دارالفنونى تورکيات استنبوسى طرفندە نشر ايريلير

دير :

کويريلی زاده محمد فؤاد

استانبول دارالفنوننده « تولک ادبى تارینى » مدرسى

استانبول — مطبعه عامه

۱۹۳۵

مؤلف، «جنکیزخان» ک وارثلرینه تخصیص ایندیکی بر مبحثده، موغول حکومتک اسباب اقراضنی برر برر تعیین ایتمکده در؛ جنکیز خانک خطاسی، مدنیتی کوچیه حیاتی ايله توحید ایتک ایسته مه سنده ایدی. دیگر طرفدن، قبیله وحدتی تدریجاً پارچه لاتیوردی که، بوه حکومتک خرایسنی دعوت ایدیوردی.

صوک مبحثده (اون آلتی) نهایت جنکیزخانک حیات خصوصیه سی تصویر ایدیلکده ددر. بواضا حاتمزدن آکلاشیلدینی وجهله، «ولادیمیر تسوفک» «جنکیزخان» ی انتشار ایتدکن صوکر، «جنکیزخان» ايله زماننده کی موغوللر حقنده، علمک بوکونکی معناسیله، فوق العاده مهم و قیمتدار بر مونوغرافی به مالک اولمش اولیورزکه، بویله بر اثره پک زیاده احتیاج واردی.

صوک اولارق قید ایدلم : اثرده موضوع بحث ایدیلن مسئله لرك مفصل برلیسته سی علاوه ایدیش اولسه ایدی، اشبو اثر داها زیاده موفق اولمش اولاجقدی.

ه . یوریه

[آسیا مایور مجموعه سنک برنجی جلدینک ۲-۴ نجی صافی سندن احمد جمال پک طرفندن ترجمه ایدیلشد]

لوردویغ فورهر : رسم باشانک عثمانلی تاریخی . - [«تورکیشه بیلیوته ک» کلیاتندن]
ناشرلی : زورز یاقوب و دوکتور رودولف چودی، ۲۱ نجی جلد . - لایپزیغ ۱۹۲۳

عثمانلی تاریخلری، عثمانلی دولت معظمه سنک مؤسسسی سلطان سلیمانک حقی طایمابورلر : «سلیمان» ک معاصر ی اولان منبع لرایسه پک ناکافی اولوب، شیمدی به قدر بونلردن آنجا پک آزی طبع ایدیلشدر . - محی الدین (کیزه طرفندن طبع ایدیلن متن، بره سلاو ۱۹۲۱ ؛ ۱۶ نجی عصورده قوده کس وراثتیا نوس Codex Verantianus، لئون فلاویوس طرفندن آلمانجه ولایتینجه ترجمه سی نشر ایدلشد)، کال پاشا زاده نک «مهاجمانه» سی، «کوجوک نشانچی رمضان زاده محمد پاشا»، [۱] «آصفنامه لطفی پاشا» . - بومنبعلردن آوروپا قولکسیونلرنده

[۱] استانبول طبعی، ۱۲۷۹ . فلوغعل، ملغا ویانه سرای کتبخانه سنک شرق یازمه لری فهرستنده (نومر ۸۴۶) مؤلفک «ذاق مصطفی» افندی اولدیغنی سویلیورکه، قابل ایضاح برشی دکلدرد . «کاتب چلبی»

بولونانلرك ايسه مقداری كثیر دكلدر . بوندن دولای، رستم پاشا تاریخك، ویانه یازمه‌سی اساس طوتمق صورتیله «لودویغ فوره» طرفندن نشر ایدیله‌سی، شکرانی موجبدر. سلطان سلیمانك ایکنجی دفعه وزیراعظمی اولان «رستم پاشا» [۱۵۵۳ - ۱۵۵۴] تاریخنه و ۱۵۵۵ دن تاریخ وفاتی اولان ۱۵۶۱ سنه سنه قدر [اصل مؤلف اولارق نظر دقه آ لیناماز: الیوم اسمنی طاشیان ائرده، یالکز، «مالزمه» مشارالیه طرفندن طوپلانمشدر . بالذات کندی ایچون صاقلامش اولدیغی اثرینك ترتیبی ایله صوك قسمی، وفاتی دولایسیله یازامادیغی اکلاشیلور [فوره، ص ۲۰۲]. عثمانلیرك داهامؤ خرزمانلرینه عائد قسم ایسه «نشری» و «یحی الدین» دن خلاصه ایدیلیرك کاشی کوزمل اکل ایدیلشدر . مؤلفك معاصر اولارق یازدیغی قسم، شهبه‌سز، اثرك اك قیمتلی قسمیدر . ناشرایلك فصلاری قیصه‌جه بیلدیرمكلك اکتفایده‌رك، آنجا، «ایکنجی یازیده» دن اعتباراً كله بکلمه ترجمه ایدیوركه، موافق در؛ حتی، ترجمه معلوم اولان منبعله توافق ایدن قسملرك دخی خلاصه ایدیله‌سندم برمحذور اولامازدی .

ترجمه ده تنقیده شایان پك چوق نقطه اولماسه كر كدر [۱] . بوكا مقابل، توركولوغ اولمایانلر ایچون توركجه اصل اسمی ایله ذكر ایدیلن بعض محل اسملرخی هر زمان تعیین ایتك ممكن دكلدر. مثلا: Prizrend = Perzerin, Trabuzan = Trabezunt, Sinopo = Sineb بونلردن ماعدا Jalova = Jilaqabad [Meerenge von Ceuta] جغرافی اصطلاحاتی داهام فصل برصورتده تدقیقه لایق كورمك اقتضا ایدردی .

آری ۲۲۲۳ و ۲۳۲۹ نومرو تحتده كوستریور ؛ «له قیقون بیلیوغرافیکوم» ك یدنجی جلدنده ك مؤلفلر فهرستنده [۶۱۰۱ نومرو] كندیك رمضان اوغلی رمضانلر بکیرینك - لاله‌سندن اولدیغی سوله بن نشانجی محمد پاشا، «قائمه» اسمنده كی بركتاب ایله «سیحه الاخبار» آدلی بر شجره نامه‌ك صاحب (حاجی قافه ۷۰۰۶) مغهلی «درویش محمد بن رمضان» ایله قارشیدرلقدده در . قلوغه لك بوابی قائل خطاسی، «برج» ك متعدد خطالری تعقیب ایتشدر [غوطه ، توركجه یازمه‌لر، نومرو ۱۴۶ ؛ وبرلین یازمه‌لری، نومرو ۱۹۳]

[۱] ازجمله نظر دقتمه شونلر چارمشدر: ص ۱۸ ، ص ۷ : «غائب اولدی» برینه «بولنه مادی» ؛ ص ۳۲ ، ص ۴ : حكمدارلر روم ایلی (تحقیق ایتدیردی) برینه (دولاشدیردی) ؛ ص ۲۵ ، ص ۱ : «سیاحت» برینه «سفر» ؛ ص ۲۶ ، ص ۹ : [شاه قولی طرفدارلری] انادولی بازارخی، کوبری بازارخی باصه رق غصب و غارت ایتدی الخ ، برینه : «آفتابیه بازارینك قورولدیغی كونده بازارخی الخ ؛ ص ۵۶ ، نوطه ۴ : [سلطان قیشین] فلیه آوینه کیتدی برینه : «فلیه آوه» اولیه جقی ؟ ص ۸۶ ، ص ۸ : «اسکندرچلی قانی حسین چلی ایله برلكده» برینه : اسکندرچلی قاین برادری حسین چلی ایله ؛ ص ۱۰۲ ، ص ۲۳ : «استحکام» برینه : «سورل» .

«فورہ» بوخصوصہ بالخاصہ بحارستان، ایران و یمن سفرلرندن باحث اولان فصللرده قارہ بالذات حل ایچون پک چوق شی براقشدر . اوچ مرثاد اطہسی : بارہ = Bare ، نقشہ = Nksche و بوقینہ = Bukine [Mukine برینہ] (ص : ۹۶) شونلردر : Naxos و Mykonos ، (Zea (Keos ، Paros . [بافکیز : هامہر ، روم ایلی و بوسنہ ، ص ۱۹۶ دە آطہلرک تورکجہ اسملرینہ عائد فہرست ؛ عینی مؤلف ، عثمانلی تاریخی ، ج ۱۰ ، ص ۶۴۲ ؛ بوندن ماعدا « پرچ » دە، برلین تورکجہ یازمہلر، نومرو ۱۸۴ : « پیری رئیس » ک « بحرہ » سندن خلاصہلر] . مصر سفرینک بدایتندہ « برنجی سلیم » طرفندن ضبط ایدیلن ملاطیہ، مشار [منشار و یا منشار]، قومی (طوغرو ایسہ)، « کرکر »، « ہسنی »، « کاختہ » و « روم قلعہ » جوارندہ کی مستحکم مواقع حقندہ کی معلوماتی، رستم پاشا، سلطان سلیمک ۹۲۲ رجب نہایتندہ حلب ظفرینہ عائد رسمی بولتن لردن اقتباس ایتمشدر کہ، فریدوندہ بولونمایان و برلیندہ کی برانشادن آلیان بومعلوماتدن « کوچوک نشانچی » استفادہ ایتمشدر . بعض مواقع حقندہ « غود فرووا دو مومین = Gaudefroy Demombynes » ک : « عرب مؤلفرینہ نظر آملوکلر زمانندہ سورہ » (یارس ۱۹۲۳) آدلی کتابندن معلومات آلق ممکندر . بوکتابدہ بالخاصہ « منشار » و « قومی » حقندہ معلومات وارددر [ص ۹۷ ، ۱۰۱ ، ۱۰۲ ، ۲۱۴ ، ۲۱۶] . « حمیدایلی » - کوچوک آسیادہ کی حمیدایالی ایلہ قارشدر برلما ملیدر - « دیار بکر » ولایتیدر کہ، حقیقی اسمی اولان « آمد » متعدد دفعہلر « حمید » اولار ق یازلمشدر (ص ۴۱ ، ۴۳) . « عمیق » اسمندہ یانندہ کی استفہامہ لزوم یوقدر (ص ۷۹) . « عمیق » حقندہ پک چوق سنہلر شوصورتلہ قیدلردہ بولونمشدم : وان جوارندہ آموق و یا عمیق اووہسی ؛ [اولیاچلی ، ج ۱ ، ص ۲۴۲ ؛ ج ۴ ، ص ۱۵۱ ؛ ج ۵ ، ص ۱۳] ؛ « لووہن قلاو » دە کی برنجی سلیمانک ۱۵۴۸ ، ۹ سفرینہ عائد بول خریطہ سندہ Amek مقیددر : [آنالک آلمانجہ ترجمہسی ، لووہن قلاو ، ص ۴۲۷ ، نومرو ۱۰۳ . - بافکیز ؛ هامہر ، حکومت عثمانیہ تاریخی ، ج ۳ ، ص ۷۲۰ ؛ Gelzer طرفندن مونیخ آقادہ میسی مخطرہلری میانندہ نشر ایدیلن Notitiae Episcopatuurn ۳۸۳ : τὸ Αποούσιον « چیاچقور (ص ۱۸۱) ک دوغریسی « ب » ایلہ « چیاچقور » در . « منسلف » دە بولونان « ذوالکفل » مزارندن بحث ایدلدیکی ائنادہ، سیدی رئیسک « ارغنی » دە بو مقدس ذاتک دیگر بر مزارینی کوردیکی ذکر ایتمک لازم کلریدی : (استانبول طبی ، ص ۹۶) . استانبول حقندہ ویریلن طوبوغرافیک ایضاحات صیراسندہ (ص ۱۰۲) « بیت بازاری » نک (دوغریسی « بات بازاری ») موافق اولدیغنی، بونک قطعاً « قبطی » بازاری شکلنہ تحویل ایدیلہ میہجکنی قید

ایتمه‌لیدی . استانبول بازارلرینک بو کونکی زائرلرنجه پک معروف اولان بوموقع غالباً «دوقاس» ده *βεστιοπρατήριον* شکلنده مقیددر . *Turco-Graecia* ک Crusius . (ص ۲۰۳ ، ۱۶۰) سنده ایسه *Λὸ πιπαζζάηη* شکلندهدر . *Suigi Bassano* ده (fol. 66 vs.) «بیت بازار» شکلندهدر ؛ «اسکی اوطلەر» دن مقصد (ص ۱۳۵) یکچیریلرک اسکی قیشله‌لری اولسه کرک . یکی محمدجامی (ص ۳ و ۲۰۱) شهزاده جامی نامیله داها معروفدر . تاریخی تفرعات حقنده شایان قید کوردکلرم شونلردر : ص ۲۹ ، س ۱ ده *Sarygurz* کله‌سنک ایکنجی قسمی *Kerez (gerez)* اوله‌رق تشکیل ایدملیدر . (*Leunclavius Hist. Mus. col. 613. 30*) *interpres verantianus (Sari gresem)* شکلنده قیدایدیور . ایسلاتی‌ده (*τάμετὰ τῆς ἁλωσιν*) *Σαριζερέζ* ، اختصاراً *Sarikez* ، فذلکه ۱ ، ۳۰۹ ؛ نوکون بین‌العوام «صاری کوزل» تلفظ ایدلمکدهدر . کیزه‌نک طبعنده (ص ۱۳۰ ، س ۲۳) *Sary Kerz* شکلنده یازیلشدر . «فلوغل» ده حاجی قالفه طبعنده کله‌نک ایکنجی قسمک نه صورتله تلفظ ایديله‌جکنده متردددر . (باقکرز : ج ۷ ، ص ۷۸۹ ؛ مؤلفلر فهرستی صیراسنده نومرو ۷۸۲۵) . پرنس احمدی بوغان جلادک اسمی (ص ۳۵) «قره‌پچن» ویا «قره‌پچی» یعنی «سیاه‌مایعون» اولمق لازم کلیر . آياصوفیه بناسی اوزرنده‌کی ییزانس یازیلی ایله بوکا عائد افسانه‌لرک ترجمه‌سی حقنده (ص ۱۲) بالیکسرلی منجم «یوسف بن موسی» نک ۸۸۴ سنه‌سنه عائدبر ترجمه‌سی ، ایکی نسخه یازمه اولاراق صوک زمانلرده معلوم اولمشدرکه ، شمس خراباتینک رستم باشا طرفندن نقل ایدیلن افاده‌سنک دوغروندن دوغرویه روچه اصلدن آلتدینی آکلاشیلپور . بو مسئله‌دن ایلریده باشنه بر یرده داها مفضل اولاراق بحث ایديله‌جکمی امید ایدهرم . «بازمل» ده «سعدی بن عبدالمتعال» تاریخنک بر یازمه‌سی میدانه حیقیدغنی خاتمه‌دن (ص ۲۰۹) اوکره‌نیورز ؛ «هاتهر» (حکومت عثمانیه تاریخی، ج ۲ ، ص ۶) بو اثری *Codex Regius* ده کورمش (اسکی قاتالوغ نومروسی ۷۴ ، ص ۳۱۱) و «سلیمنامه» اولاراق قید ایتشدر ؛ «قانه‌میر» ده لاریسالی سعدینک بر تاریخندن استفاده ایتشدرکه ، عینی اثر اولماسی ممکن‌در . «عاشق پاشازاده» نک معلوم اولمایان بر یازمه‌سی میدانه قویان و بزه رستم پاشا تاریخی هدیه ایدن موسیو «فورهر» ک، عینی درجه‌ده مهم ونادر اولان بوصوکنجی کتاب حقنده ده بزه آریجه معلومات ویرمه‌سی پک شایان آرزودر .

[ده‌درایسلام مجموعه‌سنک اون دردنجی جلدینک ۲۱- نومرو سندن ، احمد جمال پک طرفندن ترجمه ایدیلشدر]

صدری مقصودوف: جینلبلرلر مغوللرک «هوری-هو» لری وارورنور نورک کتابلرینک «اوغوز» لری. - ژورنال آزیاتیک کانونانی - مارت ۱۹۲۴ نسخه سنده منقشر، ص ۱۴۱-۱۴۸؛ تورکجه ترجمه سی: تورک یوردی، بدنجی صایده

تورکیات ساحه سنده، اوزون زمانلردن بری، کوچوکلکنه رغماً بوقدر ادعالی بر مقاله، علمی مجموعه لرده برموقع قبول بولامشدی... استانبولده کی یومی غزته لرده صیق صیق بوجنس یازیلر انتقشار ایدر: بوتون لسانلرک تورکجه دن چیقیدینی، اسکی یونان میتولوژیسنک تورکلردن آلتش اولدینی، «بودا» نک نسللاً تورک اولدینی، الخ.... قیلندن برچوق کشفیات و بوجنس کاشفلر دأئماً تصادف ایدر: لکن «تورکیات مجموعه سی» ستونلرنده، بونلرک، حتی تنقیدی بیله یر بولاماز؛ چونکه بوجنس شیلر، تنقیده ده لایق دکلدر. ایشته «صدری مقصودی» بکک،- بوکشفیات ایله عین فصیله دن صایه بیله جکمز- اداکار و کشفیات ایله مالامان مقاله سی، اگر «ژورنال آزیاتیک» کبی جدی بر مجموعه ستونلرنده یر بولماسیدی، بوراده اوننده بخه، اصلاً لزوم کورمه یه جکدک. فقط، صرف محل ثیری اعتباریله، بو مقاله نک ماهیتی تشریح ایتیمنی ضروری بولیورز. «تورک یوردی» نک، شهبه سز براترسو اولارق «صوربون دارالفنوننده مدرس» صفیله قارئلرینه تقدیم ایتدیکی - چونکه «صدری بک» هیچ بزمان بومهم عنوانی آلامشدر - مؤلفک، اساس فکری شودر: [توکیولرک یرینه قائم اولان و سلطنتلری مؤخرأ قیرغیزلر طرفندن ییقیلان «هوری-هو» لر، میلادی ۱۳ نجی عصر دن اعتباراً «اوغوز» نامیله ذکر اولونمشلردر. عییا بو «هوری-هو» و «اوغوز» اسملرینک تورکجه طرز قرائتی نه در؟ بالذات کندیلری و دیگر تورک شعبه لری بونلر نه اسم ویرییورلردی؟ «اورخون» کتابلرنده اوغوز اسمی بوقدر. کذلک اون اوچنجی عصره قدر عرب و عجم جغرافیاجی و مورخلرنده «اوغوز» آدی بوقدر. عییا بومورخلرک و کتابلرک بحث ایتدکلری «دوقوز اوغوزلر» بونلر دکیدر؟ بوتون بوسائل شیمدی یه قدر جوابسز قالشدی. صدری بک بو مسائلی برحمله ده حل ایده بیله جک سری کشف ایتمشدر: اوکا کوره «هوری-هو» چینجه، «اوغوز» موغولجه برر اسمدرکه، تورکجه بونک اصلی «اوغور» در؛ و ایشته بوده «اوغوز» کله سنک اسکی شکیدر. مؤلف بو «ر=ز» تبدالی حقنده لسانی دلیلار کوستردکدن صوکر، اوغوزلرک «دوقوز اوغوزلر» اولدینی و کندی کندیلرینه بو آدی ویردکلرینی سویلیور. بناء علیه آرتق «اوغوز» کله سنی اورته دن قالدیرمق و اونک یرینه «اوغوز» کله سنی اقامه ایتک، الک

دوغرو حرکتدر]. ایشته مؤلفك اساس فكری! «تورك يوردی» نده مقاله عیناً موجود اولدیغندن، فضله تفصیلات ایستینلر اورایده مراجعت ایدیهیلرلر. مؤلف، بو ایلری سوردیکی «فرضیه» ایله، تورکیاته عائد برچوق مسئلهلری حل ایدیهجکئی پك بویوک برمنونیت و افتخارله ایلری سورویور...

اویغورلره عائد اوروپا تورکیاتخیلری طرفندن یازیلان اثرلرک بومسئلهینی حل و تنویر دکل اغلاق ایتدیکنی ادعا ایدیهرك «رادولف» ك، حتی اسکیلکریی ده دوشونمه یارك «فلاپروت» و «سوت» ك اسملری ذکر ایدن مؤلفه، کمال تأثرله بیلدیرمك مجبوریتنده یزكه، اورته ده کندیسنه عائدهیچ بر «كشف» یوقدر؛ و کندیسى، مع الاسف، نه تورکیات ساحه سنده کی اوروپا تدیقلرینه، نده اسکی شرق منبعلرینه دائره ییچ ده اطرافلی معلومات صاحبی دکلدر. حالبوکه علمده بر «فرضیه» ایلری سورمك ایچون، کافی درجه ده صاحب صلاحیت اولمق لازمدر. بز بوراده تفرعاته عائد تنقیدلره کیریشمه یهرك، سادهجه، بومقاله ده کی پك اساسلی یا کایشلری تصریح ایله اکتفا ایدیهجکز.

اولا: صدری بك اورخون کتابهلرنده «اویغور» نامنه تصادف ایدیلهدیکنی مقاله سنده بر قاج دفعه تکرار ایدوب دوریور. و بونکله اثبات ایدیوركه، کندیسى، ترکیات ساحه سنده کی مبتدیله کییله دقتله اوقومق مجبوریتنده اولدقلری شو «اورخون کتابهلری» نی اوقومامشدر. حالبوکه پروفیسور «ویلهلم طومسن» ك مشهور اثرینك حتی سادهجه «انده قس» نه مراجعت ایتسه، اورخون کتابهلرنده «اویغور» آدینه راست کلندیکنی پك اعلا آکلاردی [اورخون کتابهلری، هلسینگفورس، ۱۸۹۶، ص ۱۴۷، ۲۲ نومرولو نوطیه مراجعت]. آوروپا تورکیاتخیلری کمال شدته تنقید ایدیهرك «بریغین مجهول تورکیات مسئلهلرینی حل ایدیهجك» آناختاری ایلك دفعه بولمق ادعا سنده بولونان بر ذاتك - همده اون دقیقه ده تحقیقی قابل بر مسئله حقنده - بوقدر جدیتسز و تحقیقسز بر ادعاده بولونمسی، صلاحیت علمیه دن درجه محرومیتی حقنده کافی بر فکر ویره ییلیر.

ثانیاً: اون اوچنچی عصر میلادیدن اول اسلام و تورك منبعلرنده «اویغور» اسمی موجود اولمادیغنی ادعا ایتمکله ده، مؤلف، ایکنچی بر فاحش خطا داها ارتکاب ایدیور: چونکه، اوندن ایکی عصر اول یعنی غیری یشنجی عصرده یازیلان «محمود کاشغری» نك مشهور «دیوان لغات الترك» نده اویغورلر حقنده جغرافیا، اتنولوژی و فیلولوژی اعتبارله بك

قیمتدار بریغین معلومات و بریلکده، در، چوق منور و معلوماتی بر تورک اولوب، کندلی افاده سنه کوره بوتون «تورک مملکتلرینی دولاشان، هر شعبه نك لهجه سنه وعادات و غنعتاننه واقف اولدیغنی، سوله یین «محمود کاشغری، نك بوغایت صریح افاداتی، صدری مقصودی بلك نه قدر یا کلاش برادعاده بولوندیغنی قطعیته کوستریور. تورکیات ساحه سنده هر اعتبار ایله امهاتدن اولان بویه بر اثر لایقيله تدقیق ایدیله دن، هیچ بر مسئله حقنده فرضیه در میانه قالدیشیلاماز.

ثالثاً: اسکی «هووی - هو» لرك «اویغورلر» له عین قوم اولوب اولمادیغنی و «اویغور» لرك «اتنیق» ماهیتی حقنده تا «آهل رهموزا» دن باشلا یه رق [باقکر: تاتار لسانلری حقنده تحریات، ص ۲۸۵]، «ویسدملو» یه [بیبلو تهك اوریانتال ذیلی، بوراده «هووی - هو» و «اویغور» ماده لرینه مراجعت ایدیکنز]، «فون لوقوق» قدر ایلری سورولن مطالعاتدن، مؤلف تمامیه بی خبر قالمشدر.

رابعاً: «هووی - هو» لرك «اوغوزلر» اولدیغنی ایلك دفعه ایلری سورومك شرفیده، کمال اسفله سوله یه لم که، صدری مقصودی بکه دکل، ابتدا «آهل رهموزا» یه عائددر. «آهل رهموزا» دن صوکر، عین فکری «ویلهم طومسن» - داها زیاده قوت و وضوحه - مدافعه ایدمك، دوقوز اوغوزلرك اویغورلر اولدیغنی میدان قویمش، و حتی اسکی چین منبع لرده تصادف ایدیله ن «Vou-hou» «Vou-ho» آدینك تورکجه «اویغور» دکل «اوغوز» ه قطابق ایتدیکنی سوله مشدی: «بوتون بونلر نظرأ، کتبا به لرده کی اوغوزلرك ادبی منبع لرك ذکر ایتدیکی اویغورلر اولماسی ناقابل اعتراض کی کورونیور. بناءً علیه، اوغوز آدینك، موضوع بحث نبیله لرك اسکی آدی اولارق تورکلر آراسنده قوللانیلدیغنی، و داها یکی بر اسم اولان اویغور آدینك ده بعض قونفه دراسیونلر عائد سیاسی بر عنوان اولدیغنی آکلاشیلیور، [عین مؤلف، اورخون کتبا به لری، ص ۱۴۸]. صدری مقصودی بك بو پك مشهور اثرلری اوقوسه یدی، باشقالرینك فرضیه لرینی کتدبسنه مال ایتمك و معروف تعبیریه «آجیق قاپیلری زورلامق» کی تحف بر موقعه دوشمزدی.

خامساً: «اوغور Ughor» و «اویغور Uighur» کلمه لرینك «اوغوز» کلمه سنك عینی اولدیغنی فکری ده ینه ابتدا صدری بك طرفندن ایلری سورولمه مشدر. وقتیه ده بویه ادعالرده بولونولمش، فقط - بوراده ایضاحی پك اوزون سورمه جك - قوتلی دلائله استناداً بر طاقم لسانیات عالم لری طرفندن درحال رد و تنقید ایدیلمشدی [بو خصوصه پروفور

«بارتولد»ك «اسلام آنسیقلوپدیسی» نده کی «ghuzz» ماده سنه باقکیز]. مؤلف بوراده ده،
 بوتون مساعی متقدمه دن و مناقشاتدن کلیاً بی خبر قالارق، چوق اول رد و اسقاط ایدیش
 بر نقطه نظری یکیدن اورته یه سورمك ایسته مشدر.

ساداً: «اویغور» گله سنك موغولجه اولدینی حقنده صدری بلك مطالعه سی تماماً بی
 اصل و اساسدر؛ گله تورکجه در [تفصیلات ایچون «رادولف»ك «قونادغوبیلیك» مقدمه سنه باقکیز].

سابعاً: اوغوز داستانك میلادی سکرنجی عصرده تورکرك اسلام عالمیه تمانسندن
 صوکر ا تشکل ایتدیکی حقنده کی ادعاده تمامیه یا کیشدر. «ایلك متصوفلر» ده، «تورکیا
 تاریخی» نده، «تورک ادبیاتی تاریخی» نده بوکاعاد اوزون ایضاحات و وثائق بولوندیغندن
 ایسته نلر بواثرلر مزه مراجعت ایده بیلیلر.

ثالثاً: صدری مقصودی بك «تورک تاریخنك برجوق مغلق مسئله لرینی بردن بره تنویر
 ایده جکینی» سوله دیکی بوقیمتلی فرضیه سی و مهم کشفی مقاله سنك صوکننده شو سطرلرله
 خلاصه ایدیور:

[چینیلرک «هووی - هو»، موغوللرک «اویغور» دیدکبری قوم، تورک جنسندن
 ایدی؛ اتنیق نقطه نظردن بونلر «تولهس» و قبیله تشکیلاتی اعتباریه. «دوقوز اوغوز»
 دیرلردی]. شیمدی برده، بو بویوک کشفدن (!؟) بش سنه اول نشر ایتدیگمز برکتابك
 اهمیتسز برنوطه سندن مفروضو برقاچ متواضع سطر ی بونکله تطبیق ایدیکز: [«ویسده لو»
 و معقبرلینك، منشأ لرینی «سه له نفا» و «توغلا» نهرلری آراسنده کوستر دکبری اویغورلر،
 حقیقت حالده «هووی - هو» لردرک، اورخون کتابه لرنده کی «دوقوز اوغوزلر» له
 عرب مورخلرینك «قزغز» لری و چینیلرک «تیه - له» - اورخون کتابه لرنده کی
 «تولهس» لر - لری ده اونلردر. تورک ادبیاتی تاریخی، ۱۹۲۰، برنجی کتاب، ص ۴۹،
 حاشیه ده]. ایشته، کال قطعیتله کورولویورک، بزم بش سنه اول - آوروپا تورکیا تجیلرینه
 استناداً - کتابزده ذکر ایتدیگمز برنقطه نظری، صدری مقصودی بك، بش سنه
 صوکر ا عیناً ایلری سورویور؛ فقط بودفمه «بویوک وپارلاق برکشف علمی» شکلنده؛
 و همده دوغروون دوغرویه آوروپا لیلر قارشلی!... جراتکارلغك بودرجه سنه علم تاریخنده
 تصادف اولونه جغنی ظن ایتیمورم!

بوتون بوايضاحاتدن چیقان الیم حقیقت شودر: صدری مقصودی بلك تورکیات ساحه سنده کی

معلوماتی ، چوق سطحی و چوق ابتدائیدر ؛ بو ذات بوساحده یکی تدقیقات یاپه بیلیمک شویله دورسون ، حتی شیمدییه قدر استحصال ایدیلن بللی باشلی نتایجندن ده تمامیه بی خبر بولونیور . « کشف » دیهرک غرور وطنطنه یله ایلری سوردیکی شیلرک هپسی ، وقتله اورته یه آتیلمش ، حتی بر قسمی رد و حرح ایدیلش و اهمیتلری غیب ایتمش مسئله لر در . بو طرز مساعی قبول ایتمکدن صوکرآ ، سدری بک « دنیانک یووارلاق اولدینی » ندن باشلا یهرق ، بو کونکی علمی متعارفه لریده برر برر کشف ایتمکی بک اعلا کمال طنطنه یله ادعا ایده بیلر ... مجموعه مزک صحیفه لرینی بو قدر دکر سز و کولونج بر موضوعک تنقیدینه حصر ایتمکمزدن دولای بک متأسفر . امید ایده رزکه « ژورنال آزیاتیک » هیئت تحریریه سی ، بوندن صوکرآ ، مجموعه لرینک عصر دیده حیثیتی اخلاص ایدم جک بوجنس مبتدیانه وهین زمانده شارالاتانجه یازیلرک نشرینه وساطت ایتمرل !

کومر بلی زاده محمد فؤاد